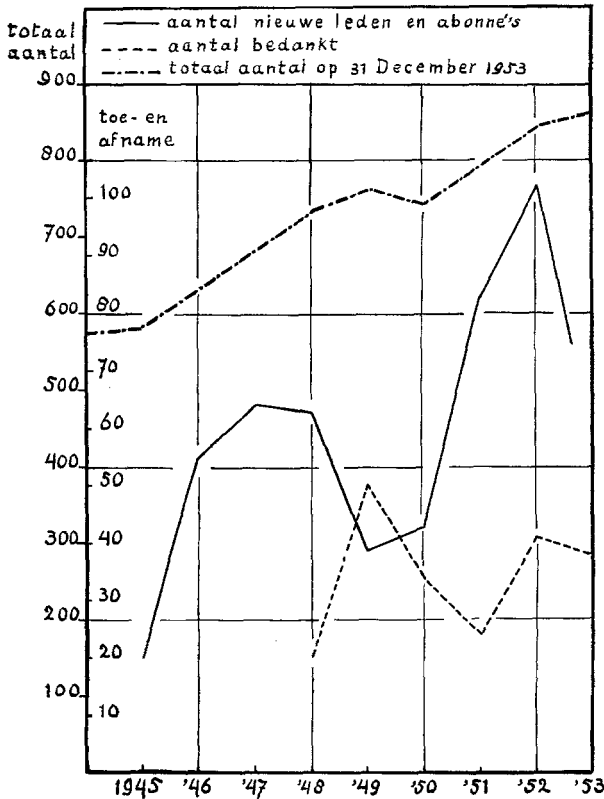

MEDEDELINGEN VAN DE VERENIGING

1. Bijgaande grafiek geeft een beeld van het verloop van het ledenaantal gedurende de laatste periode van de lange geschiedenis van de Nederlandse Plantenziektenkundige Vereniging, die nu haar 60ste levensjaar is ingegaan. Niet altijd is het haar even voorspoedig gegaan. Na een opleving onder het voorzitterschap van Prof. QUANJER vóór 1940, traden na de oorlog plotseling een zeer groot aantal nieuwe leden en abonné's toe. Een terugslag bleef niet uit. Door een propaganda-actie in binnen en buitenland ging het aantal belangstellenden echter weer snel omhoog in 1951 en 1952, om gedurende 1953 nog iets toe te nemen. Op 31 December 1953 bedroeg het aantal 868, terwijl het met ingang van 1 Januari 1954 door vele nieuwe aanmeldingen tot over 900 is gestegen.

De belangstelling voor het Tijdschrift is echter niet alleen groot onder de lezers, maar ook onder diegenen, die copy aanbieden. Slechts door een toenevend aantal contribuanten zal het mogelijk zijn de binnengekomen artikelen tijdig te plaatsen. We hopen met allermedewerking in dit 60ste jaar het aantal van 1000 leden en abonné's te bereiken!

2. Verslagen van het symposium „Insecten en Viren”, gehouden op 28 Januari 1953 te Utrecht door de afd. Toegepaste Entomologie van de Nederlandse Entomologische Vereniging, zullen voor de leden van de Plantenziektenkundige Vereniging verkrijgbaar gesteld worden tegen betaling van f 1,—, te gireren aan de Penningmeester van de Entomologische Vereniging, postgiro 188130 te Amerongen vóór 10 Maart, met verzoek toezending van het verslag.

3. De jaarvergadering is vastgesteld op *Vrijdag 9 April 1954*.

L. C. P. KERLING

BOEKBESPREKINGEN

J. C. WENT. Boomziekten in de Verenigde Staten. Uitg. Contact-groep opvoering productiviteit. 47 p., 17 fig.

Deze publicatie is een zeer lezenswaardig rapport, uitgebracht naar aanleiding van een reis van schrijfster naar de V.S. Besproken worden de belangrijkste ziekten en de bestrijdingsmogelijkheden. Uitvoerige gegevens zijn opgenomen betreffende een verwelkingsziekte van de eik en een virusziekte van de iep. De schade, door deze ziekten aangericht, is enorm, zodat het van belang is in Nederland op de hoogte te zijn van symptomen en bestrijdingsmaatregelen voor het geval deze ziekten in Europa zouden worden ingevoerd. Het rapport is – zolang de voorraad strekt – verkrijgbaar te Baarn, Javalaan 20.

OORT

Hama-hama Tanam-tanaman Kita. Buku-gambar berwarna tentang hama-hama dan penyakit-penyakit jang terpenting pada: padi, katjang tanah, djagung dan kedelai. I (= De Plagen van onze Gewassen. Platenboek in kleuren over belangrijke plagen en ziekten van rijst, aardnoten, mais en sojaboon. I); 1953.

Deze platenatlas is een uitgave van de Djawatan Penjelidikan Pertanian (= Dienst van het Landbouwonderzoek) te Bogor, op uitstekende wijze verzorgd door de uitgeverij van Hoeve. Dit eerste deel bevat 24 gekleurde platen van het formaat 21×28 cm, met een toelichtende tekst van 52 blz., het geheel in stevig carton gebonden. Het zijn soortgelijke en voor een deel dezelfde platen, waarvan copieën tentoongesteld werden gedurende het 9de Internationale Entomologen Congres te Amsterdam in 1951. Zij geven in het algemeen zeer natuurgetrouwe beelden van de ziekten en beschadigingen, met enkele details onder de loupe vergroot. De originelen zijn vervaardigd in de na-oorlogse jaren door de Indonesische tekenaars van het toenmalig Instituut voor Plantenziekten, waarvan Dr J. VAN DER VECHT nog directeur was, terwijl de heer POOTJES het toezicht had op de teken-afdeling, en enkele andere stafleden meehielpen aan het ontwerpen. Voor een zeer groot deel waren het geheel nieuwe ontwerpen of samenstellingen, voor een deel konden aquarellen worden gebruikt, die in vroegere jaren door de tekenaars op hun bekende zeer vaardige wijze waren uitgevoerd.

Van de insectenplagen zijn behandeld, bij het rijstgewas: twee schadelijke wantsen (*Scotinophora*, *Leptocorixa*), een cicadellide (*Nephotettix*), twee *Pyralide*-stengelboorders, een blad-vretende *Pyralide*, drie legerrupsen, en een minerende vliegenmade bij de jonge plantjes (*Atherigona*). Voor de *mais* is er een plaat van de stengelboorder (*Pyrausta*) en een van de aardrupsen; voor de *aardnoten* een van een bladmineerder (*Gelechiide*); van de *sojaboon* een samengestelde plaat van de voornaamste blad-vretende rupsen (die ook bij andere peulgewassen voorkomen), een dito van peulbeschadigers, en een van een minerende vliegenlarf in de stengels van zaailingen (*Agromyza*). Bij de platen over de padi-plagen is er verder een opgenomen over de bekende hoogst schadelijke veldrat.

Op min of meer phytopathologisch gebied liggen de platen aangaande de *padi* over de „menetek“-ziekte (voor een deel door aaltjes veroorzaakt, zie blz. 104 van dit tijdschrift) en een bacterie-ziekte van jong gewas; voor de *aardnoten* de *Cercospora*-vlekken in het blad, de slijm-ziekte (door *Bacterium solanacearum*), bezemvorming, mozaïek-ziekte, en de „gapong“-ziekte (die de schil van de peulen aantast en waarbij *Aspergillus* en *Penicillium* zijn aangetroffen, welke echter niet voor de primaire oorzaak worden aangezien); voor de *mais* over de bekende strepenziekte door *Sclerospora maydis*. Totaal dus 8 platen van deze aard. KALSHOVEN

OVERGAARD, C. Studies on the soil microfauna. I. The moss inhabiting nematodes and rotifers: 1-98, Rosenkilde og Bagger, København, 1948. II. The soil inhabiting nematodes: 1-131, Naturhistorisk Museum, Aarhus, 1949.

OVERGAARD heeft een gedegen, grondige studie gewijd aan de kwalitatieve en kwantitatieve betekenis van aaltjes in mos en in de grond. Enkele andere diergroepen worden hierbij terloops genoemd.

Van de aaltjespopulaties in verschillende gronden werd bepaald het aantal individuen (175.000-20.000.000 per m²), het gewicht (0,7-17,8 g per m²) en het zuurstofgebruik (0,6-17,3 cc O₂ per m² per uur of wel 600-1500 cc per uur per kg nematode, bij 16° C). In grasland bleek 60-178 kg nematode per ha voor te komen, in bouwland minder en in zeer droge of blijvend natte, vooral humeuze gronden nog veel minder. Deze gewichten werden op een originele wijze langs indirecte weg bepaald; 19 soorten, die gemiddeld 95% van de aaltjesmassa uitmaakten, kwamen algemeen voor in de meeste biotopen, zodat hun milieugrenzen zeer ruim moeten liggen. Mos heeft ongeveer dezelfde aaltjesfauna als grond, hoewel het aantal aaltjes kleiner is en andere soorten op de voorgrond kunnen treden. Alleen periodiek uitdrogend mos heeft een meer typische fauna, die in het uiterste geval geheel uit één soort, *Plectus rhizophilus*, kan bestaan.

De meeste onderzochte aaltjessoorten bleken te leven van bacteriën, algen e.d., enkele leefden als predatoren van grotere organismen en enkele van plantaardige cellen (hogere planten of schimmelhyphen). „Saprozoïetische aaltjes“, in het Nederlands wel eens „humusaaltjes“ genoemd, werden niet aangetroffen, want geen van alle bleken in steriele cultures met dode bacteriën in leven te blijven of humus te consumeren. „To me it is impossible to understand how this suggestion has been advocated at all, as simply nothing is in favour of it.“ De invloed van aaltjes op het humificatieproces is dus niet direct. Zij is vermoedelijk niet groot, aangezien de

door aaltjes geconsumeerde hoeveelheid bacteriën slechts een tiende deel geschat wordt van de door protozoën verbruikte hoeveelheid, terwijl zij beide slechts enkele procenten uitmaken van de totale micro-flora en -fauna van de grond.

Het belang van de nematoden als plantenparasieten wordt hier – en de auteur is zich dit wel bewust – niet belicht. Doordat zijn onderzoek een beperkt aantal, vaak ongecultiveerde velden en plaatsen heeft betroffen, heeft hij niet te maken gehad met gradaties van bv. *Hoplolaimus*, *Tylenchorhynchus*, *Paratylenchus* of *Ditylenchus*. Elk van deze aaltjes kan op vatbare cultuurgewassen soms zulke hoge populaties opbouwen, dat alle andere aaltjes gezamenlijk daarbij in aantal achterstaan, en het zijn juist deze gevallen waarmee de phytopatholoog-nematoloog meestal werkt. Ecologisch-faunistische studies wekken steeds de indruk, dat echte plantenparasieten van ondergeschikt belang zijn, als gevolg van het feit, dat deze gemiddeld niet in groten getale voorkomen.

Een uitzondering vormen echter cystenvormende *Heterodera*'s, waarvan ons bekend is, dat zij als groep wel zeer algemeen en in groten getale voorkomen in streken met een gematigd klimaat, zelfs zo dat het aantal aaltjes als regel tot het dubbele stijgt zodra men de larven uit *Heterodera*-cysten meetelt. Bij de gevolgde techniek zijn deze cysten echter niet verkregen, zodat ook deze aaltjes buiten beschouwing zijn gebleven.

Het aantal vrijlevende aaltjes werd bepaald met een reeds eerder beschreven automatisch werkend toestel, dat zonder selectiviteit de aaltjespopulatie voor meer dan 90 % zou verzamelen (OVERGAARD, 1948). Van de oudere studies werden alleen die van STÖCKLI (1943, 1946) in Zwitserland en van FRANZ (1941 e.v.) in Oostenrijk voldoende quantitatief geacht. Overgaard's gegevens (3 tot 400 aaltjes per cc grond) zijn hiermee in overeenstemming en maken een betrouwbare indruk, hoewel door STÖCKLI (1950) later critiek is geuit dat de methode niet geheel quantitatief en wel selectief is.

Van belang is de waarneming, dat de meeste aaltjes in de bovenste laag van de grond voorkomen, vaak 50 % in de bovenste centimeter en 90 % in de bovenste 5 centimeter. Deze verdeling bleek bij bouwland minder uitgesproken, doch toch duidelijk aanwezig. Hiermede moet rekening worden gehouden wanneer de uitkomsten van faunistische studies, waarbij meestal zeer kleine monsters van de bovenlaag worden genomen, vergeleken worden met onderzoekingen, waarbij de monsters uit steken van 20–25 cm diepte worden samengesteld. In het laatste geval worden de aaltjespopulaties verdund.

OOSTENBRINK

TJOA TIEN MO. Memberantas hama-hama padi disawah dan didalam gudang. (= De bestrijding van de plagen van de padi op de rijstvelden en in de schuren.) Uitg. Noordhoff-Kolff, Djakarta 1952. 128 blz., 127 afb.

De schrijver is verbonden aan de „Balai Penjelidikan Hama Tumbuh-tumbuhan” (het vroegere Instituut voor Plantenziekten) te Bogor, waar hij reeds vele jaren werkte. Hij was een van de eerste „adjunct-dierkundigen”, abiturienten van de vroegere „Middelbare Landbouwschool te Buitenzorg, die aan dit instituut werden verbonden.

De gegevens in het boekje moesten grotendeels ontleend worden aan reeds bestaande handboeken en proefstations-mededelingen en zij werden aangevuld met enige eigen waarnemingen. De schadelijke dieren zijn gerangschikt naar de systematiek, beginnend met de Crustaceën (voor de landkrabben), vervolgens de verschillende insecten-orde en ten slotte de vogels en zoogdieren. De voorraadinsecten in de rijst-goedangs zijn apart behandeld in een 12-tal bladzijden. Totaal worden er een kleine 40 schadelijke diersoorten besproken. Aan het eind van het werkje zijn enkele hoofdstukken van algemene aard opgenomen met voorschriften voor de wijze van inzending van materiaal ter onderzoek, een overzicht van de voornaamste insecticiden en rodenticiden en van bestuivings- en bespuitingstoestellen, een literatuurlijst van 36 titels en een verklaring van diverse volksnamen en van in het Indonesisch gestelde vaktermen. De illustratie bestaat uit duidelijke pentekeningen voor een deel ontleend aan de literatuur, voor een deel origineel van de hand van Indonesische tekenaars.

KALSHOVEN

TJOA TIEN MO. Putul, kumbang-lundi padi gogo (*Holotrichia helleri* Brsk.). With a summary in English: Putul, the upland rice cockchafer. Contrib. Gen. Agric. Research Station, Bogor. No 130, 1952. 34 blz., 3 plt. met lijntekeningen.

Vroeger zijn er reeds enkele vlugschriften van het Instituut voor Plantenziekten in het Maleis (al of niet met Arabische karakters) en in het Javaans en Soendanees (in de eigen karakters) uitgegeven ter directe voorlichting van de praktijk. Artikelen over insectenplagen

en hun bestrijding verschenen ook wel nu en dan in de Maleise plaatselijke landbouwblaadjes. De hier besproken mededeling is echter een eerste, meer uitvoerige proefstationpublicatie op toegepast entomologisch gebied, welke geschreven is in het Indonesisch, welke taal men het best kan aanduiden als grammatikaal-juist Maleis, waarin voor moderne begrippen op technisch, wetenschappelijk en politiek gebied nieuwe woorden worden ingevoerd, welke veelal aan het Arabisch zijn ontleend. Dit laatste is door de schrijver ook met mate gedaan. Voor enkele moeilijke termen als identifikatie, determinatie, stadium e.d. zijn eenvoudig de Indonesische schrijfwijzen gebruikt op soortgelijke wijze als wij deze internationale woorden plegen te verhollandsen. Voor verschillende entomologische termen, bijv. de namen voor de ontwikkelingsstadia van het insect zijn woorden gebruikt, die in de volkstalen reeds een ruime geldigheid hadden.

De publicatie is kennelijk bedoeld voor de min of meer geschoolde werkkrachten bij de dienst van de landbouw, om hen in de gelegenheid te stellen in de officiële taal kennis te nemen van de aard van het vraagstuk en de resultaten van het onderzoek.

De mededeling geeft in het kort de inhoud weer van enige gedetailleerde rapporten, opgesteld in de jaren 1929-'31 en '35-'45, toen de schrijver was ingeschakeld in het onderzoek naar het optreden en de bestrijdingsmogelijkheden van de, in het engerling-stadium zo schadelijke, *Holotrichia* in Midden Java, welk onderzoek onder leiding stond van Dr S. LEEFMANS.

De voornaamste hoofdstukken behandelen de morphologie en levenswijze, de seizoensbiologie, de natuurlijke vijanden (met een uitvoerige behandeling van de dolkwespe *Campso-meris agilis*) en proeven over de bestrijding. De summary beslaat twee volle pagina's kleingedrukt; de literatuurlijst omvat 27 titels.

KALSHOVEN

DRINGEND VERZOEK VAN DE REDACTIE

De Redactie ontvangt herhaaldelijk artikelen, die niet opgesteld en getypt zijn op de voor het Tijdschrift over Plantenziekten gebruikelijke wijze.

Naast het lezen en beoordelen van de ingekomen artikelen kost het persklaar maken van dergelijke manuscripten de Redactie zeer veel tijd.

De Redactie doet daarom een dringend beroep op toekomstige inzenders om zich stipt aan het volgende te willen houden:

1. Vraagt bij de Secretaris van de Redactie Commissie aan een exemplaar van „het gereedmaken van een manuscript”.
2. Raadpleegt vorige afleveringen van het Tijdschrift, voordat U Uw manuscript laat typen.
3. Weest kort en beknopt.
4. Typt met dubbele regelafstand, zodat wijzigingen gemakkelijk kunnen worden aangebracht.
5. Vermeldt bij het inzenden van het manuscript of de samenvatting in de vreemde taal door een deskundige is nagezien en zo ja, door wie.

Manuscripten, die te veel afwijken van de gebruikelijke vorm worden aan de inzender teruggezonden met verzoek deze daarmee in overeenstemming te brengen.

Een technisch goed opgesteld manuscript is ook Uw eigen belang.

Wij rekenen op Uw medewerking!